

รายงานการจัดการเรียนการสอน

รายวิชา ดนตรีสำหรับพิธีกรรม

รหัสวิชา 2064102

ภาคเรียนที่ 2/2563

ผู้สอน อาจารย์ ดร.ชนิดา จันทรงาม
อาจารย์ ดร.พิมพ์วิภา บุรวัฒน์

สาขาวิชา นาฏศิลป์และการแสดง
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

รายละเอียดของรายวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

คณะ / ภาควิชา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาควิชามนุษยศาสตร์

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา
2064102 ดนตรีสำหรับพิธีกรรม
(Music for the ceremony)
2. จำนวนหน่วยกิต
3 (3-0-6)
3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์และการแสดง (หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2559)
รายวิชาเฉพาะ
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน
อาจารย์ ดร.ชนิดา จันทร์งามและอาจารย์ ดร.พิมพ์วิภา บุรวัฒน์
5. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน
ภาคการศึกษาที่ 2/2563 ชั้นปีที่ 3
6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisites) (ถ้ามี)
ไม่มี
7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี)
ไม่มี
8. สถานที่เรียน
ห้อง 2154 มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด
พฤศจิกายน 2563

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

- 1.1 นักศึกษารู้และเข้าใจประวัติศาสตร์และประเภทของบทเพลงที่ใช้ในพิธีกรรมตามความเชื่อทางศาสนาหรือวันสำคัญต่าง ๆ
- 1.2 นักศึกษารู้และเข้าใจลักษณะท่วงทำนองและความหมายของบทเพลงที่ใช้ประกอบในการแสดงนาฏศิลป์ไทย และสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องและเหมาะสม
- 1.3 นักศึกษาสามารถวิเคราะห์เนื้อหาในบทเพลง สามารถแต่งและตัดต่อบทประพันธ์ที่ใช้ประกอบการแสดงได้

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

เพื่อให้การเรียนการสอนวิชาดนตรีสำหรับพิธีกรรม มีเนื้อหาสาระและองค์ความรู้ที่ดำรงเอกลักษณ์ความเป็นไทย ผสมผสานกับแนวทางการสอนที่ทันสมัย ตลอดจนนักศึกษานำความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอนไปต่อยอดในการศึกษาในรายวิชาอื่น ๆ และสามารถนำไปใช้ได้จริง

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติศาสตร์และประเภทของบทเพลงที่ใช้ในพิธีกรรมตามความเชื่อทางศาสนาหรือในวันสำคัญต่าง ๆ และบทเพลงที่ใช้ประกอบในการแสดงประเภทต่าง ๆ เช่น การแสดงโขน ละคร วิเคราะห์เนื้อหาในบทเพลง ศึกษาเปรียบเทียบดนตรีในพิธีกรรม ศิลปะการใช้ภาษาไทยในการแต่งและแปลบทเพลง ความเหมาะสมและโอกาสที่ใช้ในการแสดง

Study the history and types of music used for the religious ceremony or important days and the songs for many types of performance such as Thai classic masked play enacting scenes from Ramayana, the analysis of song content, study and compare music for the ceremony, the art of using Thai language to compose a song and song translation, the appropriation and occasion to use for the shows.

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ งานภาคสนาม/การ ฝึกงาน	การศึกษาด้วย ตนเอง
บรรยายนำและอภิปราย ในชั้นเรียน 48 ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษา	พิจารณาเป็นรายกรณี สำหรับนักศึกษาที่ สนใจ และมีผลการ เรียนอ่อน	ฝึกปฏิบัติทางทฤษฎีตามการ สาธิตทำซ้ำของผู้สอน 0 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	ศึกษาด้วยตนเอง 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

จัดเวลาหลังจากการเรียนการสอนปกติ โดยให้คำปรึกษาปัญหาแก่นักศึกษาตามความต้องการของนักศึกษา โดยเฉลี่ยประมาณ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

หมวดที่ 4 การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. คุณธรรม จริยธรรม

1.1 คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

พัฒนาผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีจรรยาบรรณวิชาชีพ ดังนี้

- ตระหนักในคุณค่าและคุณธรรม จริยธรรม เสียสละและซื่อสัตย์สุจริต
- มีวินัยตรงต่อเวลาและมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
- มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตาม สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ และสามารถแก้ไขข้อขัดแย้ง
- ยึดหลักประชาธิปไตยในการแก้ปัญหา เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรและสังคม
- มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ

1.2 วิธีการสอน

- บรรยายให้ผู้เรียนทราบถึงประโยชน์ของการเรียนการสอน และเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
- บรรยายให้ผู้เรียนทราบรายละเอียดของรายวิชา และเนื้อหาของรายวิชา โดยเน้นการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับค่านิยม แนวคิดที่ถูกต้องในการเรียนการสอน และการชมการแสดง
- ฝึกปฏิบัตินาฏศิลป์ในชั้นเรียน โดยใช้การสาธิตทำท่าประกอบสื่อการสอน เช่น วีดิทัศน์ ภาพถ่าย และการชมการแสดงจริง
- มอบหมายรายงานเดี่ยวพร้อมก็นำเสนอรายงานที่ศึกษาค้นคว้า

1.3 วิธีการประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมความสม่ำเสมอในการเข้าเรียน ความตั้งใจและความพยายามในการฝึกปฏิบัติ นาฏศิลป์ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษา และการส่งงานตามกำหนดมอบหมาย
- สังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่น การจัดการความขัดแย้งในกลุ่มทำงาน การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รวมทั้งความซื่อสัตย์สุจริตในการทำรายงาน รวมทั้งการสอบ
- การสอบกลางภาค และการสอบปลายภาค เพื่อวัดความรู้ ความชำนาญในการปฏิบัติด้านนาฏศิลป์ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระสำคัญของรายวิชา

2. ความรู้

2.1 ความรู้ที่ต้องได้รับ

- รู้และเข้าใจหลักการทฤษฎีของเนื้อหา โดยเน้นให้เกิดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติทักษะทางด้านนาฏศิลป์ไทย
- เข้าใจ และสนใจพัฒนาความรู้
- มีความรอบรู้ของสาขาวิชาที่ศึกษา
- มีประสบการณ์ในการพัฒนาหรือประยุกต์ใช้ความรู้

2.2 วิธีการสอน

- บรรยายรายละเอียดเนื้อหาของรายวิชาและอภิปรายในชั้นเรียน
- ฝึกปฏิบัติทักษะนาฏศิลป์ไทย
- มอบหมายรายงานเดี่ยว พร้อมนำเสนอรายงานที่ศึกษาค้นคว้าในครั้งสุดท้ายของการเรียน

2.3 วิธีการประเมินผล

- ประเมินจากการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและความสม่ำเสมอในการเข้าเรียน (จิตพิสัย)
- ประเมินผลจากการสอบปฏิบัติทักษะทางนาฏศิลป์ไทย
- ประเมินจากคุณภาพของรายงาน และการนำเสนอหน้าชั้นเรียน พร้อมความชัดเจนในการตอบข้อซักถาม
- ประเมินผลจากการสอบประมวลผลความรู้ตลอดภาคการศึกษาในการสอบปลายภาค

3. ทักษะทางปัญญา

3.1 ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

- คิดสร้างสรรค์อย่างมีวิจารณญาณและเป็นระบบ
- ศึกษา รวบรวม และสรุปประเด็นปัญหาได้
- ประยุกต์ความรู้และทักษะในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

3.2 วิธีการสอน

- บรรยายพร้อมกับฝึกปฏิบัตินาฏศิลป์ไทย
- มอบกรณีศึกษาในลักษณะรายงานกลุ่ม
- การฝึกอภิปรายในชั้นเรียนโดยใช้ทักษะการคิดพื้นฐาน

3.3 วิธีการประเมินผล

- ประเมินผลจากการคิดวิเคราะห์ การฝึกปฏิบัตินาฏศิลป์ไทย
- ประเมินผลจากรายงานกลุ่ม
- สังเกตการพัฒนาวิธีคิดจากการอภิปรายในชั้นเรียน

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา

- พัฒนาทักษะในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนด้วยกันโดยให้ทำกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียน
- พัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานเป็นทีม
- พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
- เกิดความรักและหวงแหนในศิลปวัฒนธรรมไทย

4.2 วิธีการสอน

- ฝึกปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อยในชั้นเรียน และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- มอบหมายงานให้รับผิดชอบรายบุคคล

4.3 วิธีการประเมินผล

- ประเมินผลตนเองและผู้ร่วมงานในกลุ่มย่อย
- สังเกตพฤติกรรม
- ประเมินผลจากการนำเสนอผลงาน

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา

- พัฒนาทักษะการสื่อสารทั้งการพูด การฟัง การเขียน
- พัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต
- พัฒนาทักษะการนำเสนอผลงานโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

5.2 วิธีการสอน

- การมอบหมายงานให้ค้นคว้าโดยใช้การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต
- การนำเสนอผลงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม

5.3 วิธีการประเมินผล

- ประเมินผลจากการอภิปรายซักถามในชั้นเรียน
- ประเมินผลจากรายงานที่ส่ง
- ประเมินผลจากการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

สัปดาห์	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน/ สื่อที่ใช้	ผู้สอน
1.	แนะนำรายวิชาและ กำหนดการเรียนรู้การสอน ร่วมกัน	3	- ปฐมนิเทศ - ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียน - มอบหมายงาน	อ.ดร.ชนิดา จันทร์งาม

สัปดาห์	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน/ สื่อที่ใช้	ผู้สอน
				อ.ดร.พิมพ์วิภา บุรวัฒน์
2	ความหมายของดนตรีใน พิธีกรรมดนตรีในพิธีกรรมทาง ศาสนา	3	- บรรยาย อภิปราย - สรุปประเด็นสำคัญจากการ เรียนรู้ และตอบข้อซักถาม	อ.ดร.พิมพ์วิภา บุรวัฒน์
3	ดนตรีในพิธีกรรมทางศาสนา พราหมณ์	3	- บรรยาย อภิปราย - สรุปประเด็นสำคัญจากการ เรียนรู้ และตอบข้อซักถาม	อ.ดร.พิมพ์วิภา บุรวัฒน์
4	ดนตรีในพระราชพิธีใน ราชสำนักไทย	3	- บรรยาย อภิปราย - ให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติจริง - สรุปประเด็นสำคัญจากการ เรียนรู้ และตอบข้อซักถาม	อ.ดร.พิมพ์วิภา บุรวัฒน์ รศ.ดร.ภัทระ คมขำ
5	ดนตรีในพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับ วิถีชีวิตของคนไทย (งานมงคล และงานอวมงคล)	3	- บรรยาย อภิปราย - สรุปประเด็นสำคัญจากการ เรียนรู้ และตอบข้อซักถาม	อ.ดร.ชนิดา จันทร์งาม
6	ดนตรีในพิธีกรรมพื้นเมืองสี่ภาค (ภาคเหนือและภาคใต้)	3	- บรรยาย อภิปราย - สรุปประเด็นสำคัญจากการ เรียนรู้ และตอบข้อซักถาม	อ.ดร.ชนิดา จันทร์งาม
7	ดนตรีในพิธีกรรมพื้นเมืองสี่ภาค (ภาคกลางและภาคอีสาน)	3	- บรรยาย อภิปราย - สรุปประเด็นสำคัญจากการ เรียนรู้ และตอบข้อซักถาม	อ.ดร.ชนิดา จันทร์งาม
8	สอบกลางภาค	3	- การสอบครอบคลุมเนื้อหา ตั้งแต่การเรียนครั้งที่ 1 - ครั้งที่ 7	อ.ดร.ชนิดา จันทร์งาม

สัปดาห์	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน/ สื่อที่ใช้	ผู้สอน
				อ.ดร.พิมพ์วิภา บุรวัฒน์
9	ดนตรีประกอบการแสดงโขน ละครใน และละครดึกดำบรรพ์	3	- บรรยาย อภิปราย - สรุปประเด็นสำคัญจากการ เรียนรู้ และตอบข้อซักถาม	อ.ดร.ชนิดา จันทร์งาม
10	ดนตรีประกอบการแสดงละคร ชาตรี ละครนอก และละคร พื้นทาง	3	- บรรยาย อภิปราย - สรุปประเด็นสำคัญจากการ เรียนรู้ และตอบข้อซักถาม	อ.ดร.ชนิดา จันทร์งาม
11	ดนตรีประกอบการแสดงละคร หลวงวิจิตรวาทการ	3	- บรรยาย อภิปราย - สรุปประเด็นสำคัญจากการ เรียนรู้ และตอบข้อซักถาม	อ.ดร.พิมพ์วิภา บุรวัฒน์
12	หลักการประพันธ์และวิเคราะห์ บทร้องประกอบการแสดง	3	- บรรยาย อภิปราย - สรุปประเด็นสำคัญจากการ เรียนรู้ และตอบข้อซักถาม	อ.ดร.พิมพ์วิภา บุรวัฒน์
13	วิเคราะห์ผลงานการประพันธ์ บทประกอบการแสดง ครั้งที่ 1	3	- บรรยาย อภิปราย - สรุปประเด็นสำคัญจากการ เรียนรู้ และตอบข้อซักถาม	อ.ดร.ชนิดา จันทร์งาม อ.ดร.พิมพ์วิภา บุรวัฒน์
14	วิเคราะห์ผลงานการประพันธ์ บทประกอบการแสดง ครั้งที่ 2	3	- บรรยาย อภิปราย - สรุปประเด็นสำคัญจากการ เรียนรู้ และตอบข้อซักถาม	อ.ดร.ชนิดา จันทร์งาม อ.ดร.พิมพ์วิภา บุรวัฒน์

สัปดาห์	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้/ สื่อที่ใช้	ผู้สอน
15	วิเคราะห์ผลงานการประพันธ์ บทประกอบการแสดง ครั้งที่ 3	3	- บรรยาย อภิปราย - สรุปประเด็นสำคัญจากการ เรียนรู้ และตอบข้อซักถาม	อ.ดร.ชนิดา จันทร์งาม อ.ดร.พิมพ์วิภา บุรวัฒน์
16	วิเคราะห์ผลงานการประพันธ์ บทประกอบการแสดง ครั้งที่ 4	3	- บรรยาย อภิปราย - สรุปประเด็นสำคัญจากการ เรียนรู้ และตอบข้อซักถาม	อ.ดร.ชนิดา จันทร์งาม อ.ดร.พิมพ์วิภา บุรวัฒน์
17	สอบปลายภาค นำเสนอผลงานการประพันธ์ หน้าชั้นเรียน	3	- สอบปลายภาคเรียน - ประเมินผลงานของ นักศึกษา	อ.ดร.ชนิดา จันทร์งาม อ.ดร.พิมพ์วิภา บุรวัฒน์

1. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ระบุวิธีการประเมินผลการเรียนรู้หัวข้อย่อยแต่ละหัวข้อตามที่ปรากฏในแผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบของรายวิชา (Curriculum Mapping) ตามที่กำหนดในรายละเอียดของหลักสูตร สัปดาห์ที่ประเมินและสัดส่วนของการประเมิน

กิจกรรม ที่	ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ ประเมิน	สัดส่วนของ การประเมิน
1	2.1, 3.2	ทดสอบย่อยครั้งที่ 1	8	40%
2	3.2, 4.4, 5.2, 6.1	การวิเคราะห์ ค้นคว้า การ นำเสนอผลงานในรูปแบบ ชิ้นงาน	13-17	40%

กิจกรรม ที่	ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ ประเมิน	สัดส่วนของ การประเมิน
3	1.2	การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วม อภิปราย เสนอ ความคิดเห็นในชั้นเรียน	ตลอดภาค การศึกษา	20%

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. เอกสารและตำราหลัก

- ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์. สารานุกรมเพลงไทย. นครปฐม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล, 2557.
- พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก, พระบาทสมเด็จพระ. บทละครเรื่องรามเกียรติ์. กรุงเทพฯ : นครสาส์น, 2560.
- พุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ. บทละครเรื่องอิเหนา. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ. 2555.

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

- บทโขนของกรมศิลปากรเรื่อง รามเกียรติ์
- บทละครในของกรมศิลปากรเรื่องอิเหนา
- บทละครนอกของกรมศิลปากรเรื่องสังข์ทอง
- file เพลงที่สำคัญ

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

- บทประพันธ์ประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทยในลักษณะต่าง ๆ
- ฉันทลักษณ์ในการประพันธ์บทร้อยกรอง

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความคิดเห็นจากนักศึกษาได้ดังนี้

- การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

- ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา
- การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้

3. การปรับปรุงการสอน

- การประชุมการจัดการเรียนการสอนโดยอาจารย์ในสาขาวิชา

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

- กรรมการในสาขาวิชาตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

- ปรับปรุงรายวิชาทุกปี หรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตามข้อ 4